

Hvussu skarst í 1972?

Flestu av røðarunum í útvarpinum gamlaárskvöld segdu árið at hava roynst væl

Eins og í árunum frammanundan, talaðu, umframt lógmann, umboð fyrri stovnar og felag í útvarpinum gamlaárskvöld 1972, har tey greiddu frá, hvussu árið royndist.

Níðanfyrri hava vit gjørt ein úrdrátt av tí, hvørt einstakt umboð segði í útvarpinum.

Fiskasølan

Birgir Danielsen, fiskasølustjóri, segði m. a.: Eg vil við nokrum tølum lýsa útflyting okkara soleiðis: fyrribilstøl við smalaða útflytingin vísa eitt útflytingarviðtøl upp á umleið 315 milj. kr., móti 278 milj. kr. í 1971, t.v.s. ein vøkstur uppá 12-14 pst. Samlaða nøgdin varð, málð í rundum fiski, tilsamans 200.000 tons, móti 207.000 tons í 1971 og 208.000 tons í 1970, t. v. s. ein afturgongd uppá 3-4 pst. Útflytingarviðtøl er samansett soleiðis:

Saltfiskur: 106 milj. kr., móti 84 milj. kr. í 1971. Í 1971 var útflytingurin av frystum fiski vorum størsti útflytingarskjalur, men so er ikki í ár. Útflytingurin er tó vaksin við 8 milj. kr. til 102 milj. kr. Av viðgjordari sild er í ár útflyt fyrri 24 milj. kr., t.v.s. tveir ferðir so nógv sum í 1971. Av feskari sild er talið í 1972 49 milj. kr., samanboreið við 53 milj. kr. í 1971.

Ein afturgongd hendi í framleiðsluni av mjóli og lýsi, og minkaði virðið úr 32 milj. kr. í 1971 niður í 25 milj. kr. í 1972.

Hetta kemur fyrst og fremst av sera lágum prisum fyrra hálvárið, men eisini er minni nøgd, serliga sildin hevur svikið.

Vánaligi útróðurin í summari gjørdi eisini sitt til, at nøgdin av frystum vorum varð ikki so stór í 1972, og um uppskot landsstýrisins um troling á landleiðini hevði vunnið frama, vildi hesin útflytingarskjalur givið meiri av ser í virði, kanska 15—20 milj. kr.

Samantikið kann sigast, at árið royndist eitt gott útflytingársjár, men er kortini at minnast til, at tøluni fyrri tað mesta stava frá teim hækkanði prisinum, meðan samlaða veiðinógdin er minkað. Tað kunnu verða og verða tikið stig til at fremja eina hækking í nøgd, og neyðug er slík stig.

Hugsad eigur at vera at útbýggja heimautróðrarflotan og idnaðarfiskiflotan.

Verður nortíð við framtíðina, so slepst ikki utanum EF, tá talan er um útflytingarviðurskifti. Tað er umráðandi at taka eina støðu nú, vit kunnu ikki liva í óvissuni trý ár afturat. Vit eiga við tíðini at inn-

stilla okkum uppá at gerast limir í EF. Treytirnar, ið okkum eru bodnar, viðvíkjandi møguligum limaskapi, kunnu ikki verða góðtiknar, og vit eiga at gera EF greitt beinanvegin, at treytirnar kunnu ikki verða góðtiknar, segði Birgir Danielsen, fiskasølustjóri.

Idnaðurin

Ólavur Gregersen, formaður í Føroya Idnaðarfelag, segði m. a.: Føroyski idnaðurin slapp at royna seg í 1972 við m. a. nýggju avskrivningarreglunum, sum settar vórðu í gildi samstundis sum idnaðargrunnurin fór til verka við beinleiðis lánveiting. Hesi tiltøk eru neyðug, um vit nøkurlunda kvikliga skulu kunna fylgja við tí stóra idnaðarframburði, ið er, og ikki verða eftirbátur.

Bæði lögting og landstýri hava sýnt vilja, idnaðinum til frama. Og hetta hevur gjørt, at vit í idnaðarfelagnum fingur dirvi at biðja fíggiarnevnd lögtingsins um peningaveitan til stovnstøttan av idnaðarstovu. Vit fingur sømdir,

kemur væntandi í gildi ein av fyrstu døgnum. Tað verður neyðugt at stuðla idnaðinum á landi dyggilgari, so hann kann fylgja nøkurlunda við, hóast vit koma nakað seint upp í part, hvat idnaðarviðurskiftum í øðrum londum viðvíkir.

Nevnt kann verða, at idnaðarstovan seinastu trýggj mánaðirnar er biðin um at kanna projektið til umleið 14,9 milj. kr., harav haldgjørd eru projekt til 10 milj. kr. Hetta ljóðar kanska av nógvum, men í øðrum londum er skipað so fyrri, at árliga iløgurarnar eru um 1 milj. kr. fyrri hvørjar 1000 íbúgar, so vit eiga at hugsa um iløgur upp á tilsamans 40 milj. kr. árliga til idnaðin á landi, her ikki íroknað náttúruvernd, segði Ólavur Gregersen.

Landbúnaðurin

Hanus Wardum, landbúnaðarráðgjafi, segði m. a.: Prísviðurskiftini í 1972 vóru góð. Ulla- og kjotprisurin á seyði var ávikavist 7 og 15 kr. kilo, og er hetta umleið 1 kr. meiri enn í 1971. Í eftirlitinum 1971-72 vórðu 23 bygdir við tilsamans 500 árskú. Meðalúrtekan hetta árið, var 3.664 kg. 4 pst. mjólk, og er hetta ein framgongd uppá umleið 400 kilo.

MAGNUS Í RITUVÍK, eitt av føroysku trolskipum okkara, sum kom í seinasta ári, og sum roynir efrir idnaðarfiski. Í lotuni er prisurin á idnaðarfiski tann hægsti í søguni.

og ikki varð drálað at seta idnaðarráðgevaran, ið hevur til endamáls at samskipa, ætla um og tilmæla nýggj framleiðslu- og kanna og savna tilfar við marknaðarupplýsingum - og rannsóknunum.

Idnaðarfelagið vann eisini söma, viðvíkjandi innflytingargjaldsskipanini, at idnaðarviðurskifti kunnu flyta inn tól, uttan at rinda slíkt gjald. Reglugerðin

Tað er hægsta úrtøka, ið nakrantíð hevur verið. Efrir fimm árum er úrtøkan soleiðis vaksin við umleið 1000 kg 4 pst. mjólk. Bestu bygdinar vóru Kvívík, Kirkjubour, Kald taksbounur, Eidi og Sandur. Í eftirlitinum hava 37 kyr mjólk- og yvir 5000 kg 4 pst. mjólk. í 1971 vóru tær 13.

Besta kúgvín var norður í Vági; tá uppgørðin varð gjord

1. okt. 1972, hevði hon mjólk- og umleið 7000 kg 4 pst. mjólk. Kúgvín kálvaði aftur í november mánaða, og mjólkir nú umleið 35 litrar um dagin. Hetta er størsta úrtøka, ið nakrantíð hevur verið í eftirlitinum, segði landbúnaðarráðgjafarin, Hanus Wardum.

Fiskivinnan

Óli Jacobsen, formaður Føroya Fiskimannafelags, segði m. a.:

Hvat inntøkuviðurskifti fiskimanna okkara í 1972 viðvíkir, var ikki stórt munur frá árunum frammanundan.

Fiskimannafelagið segði sáttmála sín upp við reiðarafelagið at fara úr gildi 1. desember 1972, men við tað at lögtingið viðgjordi uppskot um hækkan av fritíðini hjá verkafólki á landi, og hetta er ein spurningur, sum verður greiddur við sáttmála millum feløginu bæði, samdust vit at um at leingja sáttmálan til 8. jan. 1973.

Uppskotið varð samtykt í lögtinginum, og væntandi er, at fiskimenn fáa eina skipan, hesum viðvíkjandi, eisini. Príshækkanin á saltfiski og flaki, ber í ser, at tað framvegis verður lönandi at veida saltfisk, feskfisk og flak. Veiðinógdin hjá trolarunum er minkað, so tað verður torførari og torførari hjá hesum skipum at fáa tveir túrar um árið. Inntøkuviðurskiftini hjá teimum, sum veida sild, er ávikavist av veiðibanninum frá 4. apr. til 15. juni og av prísfallinum í Danmark seinasta summar, at sera litið fekt av idnaðarsild seinasta summar. At fiskivinnan í mongum førum kann roynast ótrygg, prógvar idnaðarfiskiveiðan. Seinasta summar var avreiðingarprisurin ein tann lægsti, sum nakrantíð hevur verið, men prisurin í lotuni er tann hægsti í søguni.

Felagið hevur sett á stovn sjúka- og skadagerun, sum skal fara undir virki sitt 1. apríl. Grunnurin skal tryggja fiskimannin, so vilt tað er gjørligt, at hann ikki fer niður í inntøku, um hann á ein ella annan hátt gerst sjúkur.

Av øðrum felagsviðurskiftum kann verða nevnt, at fyrsta dagin verður sent limunum uppskot til nýggja lóg til at kvøðugreiðslu. Uppskotið miðar imóti meiri fólkaræðisligum valdi í felagnum, og vónandi fara limirnir at taka undir við uppskotinum.

Minstalónin varð hækkað í vár við um leið 450 kr. um mánaðin, og skattafrádráttur fiskimanna varð hækkaður. Spurningurin um okkara sjálvstøðu umboðan í millumlanda fiskivinnuvinginum, er vegis óloystur. Hesin spurningur er vorðin meiri og meiri átrokandi at fáa loyst, tí nýggj fiskivinnuviðurskifti verða avgreidd við millumlanda fiski-

vinnutingnum sera ofta. Spurningurin um okkara sjálvstøðu umboðan í norðrum fiskivinnusamarbeiði, varð reistur á 13. norðna fiskivinnufundinum í Havn seinasta summar. Fundurin tókst vilja taka undir við føroysku sjónarmiðunum, so tað er at vóna, at landsstýrið fylgir spurninginum upp, og leggur tað fyrri komandi ársfund Norðna Ráðsins, sum verður til várs, segði Óli Jacobsen.

Svend Thulesen, formaður í Reiðarafelagnum, segði m. a.:

Fiskiskipaflostin varð í 1972 ókurt við einum krafiblokkabáti, tveimum sál linuskipum til veiðu av idnaðarfiski, fleiri nýggjum idnaðarskipum og nokrum smærri útróðrabátum. Ein trolari fór í 1972.

Stagnationin í langfarafiskiskipaflostanum tykist halda fram, og verða fleiri fiskiskip í 1973 enn í 1972. Hovudsamalið, ið vóru í 1972, vóru EF-málið og fiskimarksmálið, og kunnu tey sigast verða samanknytt. Tað er ikki beint at lata EF-málið hvíla fram til biðitíðin er úti í 1975, men eigur heldur at verða skipað so fyrri, at vinnulivið kann leggja tilrættis iløguviðurskiftini, at tað kann verða væl búgvið at nýta marknaðarviðurskiftini, sum eru, tá biðitíðin er av.

Samráðingar og kanningar eiga at fara fram nú. Skal fimarkstýflying fara fram, eigur slík at verða knytt at samráðingarslitum, tí vit eiga at ansa eftir at rettindini langfaraskipaflosta okkara á fjarlæsum verða ikki skerd, segði Svend Thulesen.

Verkafólkið á landi

Jóhs. Olsen, formaður í Føroya Arbeidarafelags, segði m. a., at árið 1972 má roknaast fyrri eitt hendingaríkt ár, og veik í hesum føri frá teim undanfarnu. Vit minnst í slíkum sambandi okkara felagsformann í mong ár, Gunnar Petersen, sum í virki sínum bráðdliga legði áramarnar inn.

Sjúkagrunnurin er komin upp í hæddina, sum ásett varð: 1 milj. kr.

Hvat inntøkuviðurskiftum viðvíkir, má árið 1972 sigast verða eitt av teim bestu, og haldast má, at fleiri hendur hava verið í arbeiði enn vanligt. Vit í felagnum eru takksamir fyrri uppskotið um leingjan av fritíðini, sum varð samtykt at fáa gildi frá fritíðarárinum 1974. Vónbrot hava eisini verið í 1972, og skal í hesum sambandi verða nevnd útbýggjanin av SEV. Her fekk føroyska arbeidsorkan ikki høvi at royna seg, men arbeidstetturin er nú vorðin so stórur, at krevjast má, at hann eisini sleppur at luttaka í týðandi avgerðum, segði Jóhs. Olsen.

Absalon Eysturoy, formaður Føroya Handverksmeistarafelags, segði m. a.: Sum heild kann árið 1972 sigast, at hava roynst væl. Arbeiði var til allar hendur og tørvur var á

Framhald á 5. síðu (1)